

Sygn. akt III AUa 934/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maciej Piankowski
Sędziowie:	SSA Magdalena Budzyńska - Górecka SSA Bożena Grubba (spr.)
Protokolant:	Lidia Pedykowska

po rozpoznaniu w dniu 4 grudnia 2012 r. w Gdańsku

sprawy J. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VIII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 27 marca 2012 r., sygn. akt VIII U 86/12

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 934/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 grudnia 2011 r. organ rentowy odmówił J. R. prawa do emerytury pomostowej.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł ubezpieczony.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy w Gdańsku – Wydział VIII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 27 marca 2012 r. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał J. R. prawo do emerytury pomostowej poczynając od dnia 1 listopada 2011 r.

Sąd Okręgowy orzekał na podstawie następujących ustaleń faktycznych i rozważań prawnych.

J. R. urodził się (...). Dnia 18 listopada 2011 r. ubezpieczony złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o emeryturę pomostową, a więc na dzień złożenia wniosku o emeryturę pomostową ukończył 60 lat.

Decyzją z dnia 19 grudnia 2011 r. organ rentowy odmówił J. R. prawa do emerytury pomostowej

W spornym okresie ubezpieczony był zatrudniony za pośrednictwem (...) Sp. z o.o. w W. u armatorów zagranicznych w systemie kontraktowym na stanowisku elektryk od 10 kwietnia 1987 r. do 19 marca 1988 r., od 1 czerwca 1988 r. do 6 grudnia 1988 r. oraz od 20 stycznia 1989 r. do 12 lipca 1989 r. na statkach morskich w żegludze międzynarodowej i w polskim ratownictwie okrętowym.

Sąd Okręgowy wskazał, że ustalając stan faktyczny w przedmiotowej sprawie wziął pod uwagę dowody z dokumentów, w tym w szczególności akta ubezpieczeniowe ZUS. Żadna ze stron nie kwestionowała ich autentyczności ani prawdziwości, w związku z czym w ocenie Sądu nie było podstaw, aby odmówić im mocy dowodowej.

Sąd I instancji podkreślił, że istota sporu w sprawie sprowadzała się do ustalenia, czy J. R. spełnia warunki do przyznania emerytury pomostowej w trybie art. 4 w zw. z art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych z dnia 19 grudnia 2008 r. (Dz. U. z 2008 r. Nr 237, poz. 1656), a w szczególności, czy udowodnił 15 lat pracy w warunkach szczególnych. W związku z powyższym w niniejszej sprawie ustalenia wymagało, czy ubezpieczony od 10 kwietnia 1987 r. do 19 marca 1988 r., od 1 czerwca 1988 r. do 6 grudnia 1988 r. oraz od 20 stycznia 1989 r. do 12 lipca 1989 r. za pośrednictwem (...) Sp. z o.o. pracował u armatorów zagranicznych w szczególnych warunkach.

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. w/w ustawy prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Zgodnie natomiast z art. 49 w/w ustawy prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;

3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Organ rentowy nie uwzględnił ubezpieczonemu do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu od 10 kwietnia 1987 r. do 19 marca 1988 r. oraz od 1 czerwca 1988 r. do 6 grudnia 1988 r., od 20 stycznia 1989 r. do 12 lipca 1989 r. na statkach morskich w żegludze międzynarodowej i w polskim ratownictwie okrętowym za pośrednictwem (...) Sp. z o.o. w W..

Na potwierdzenie wykonywania pracy w warunkach szczególnych w w/w okresach ubezpieczony przedstawił świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach wydane przez (...) Sp. z o.o. Organ rentowy podnosił, że podmiot ten nie jest pracodawcą, wobec czego wydany przez niego dokument nie może być podstawą uznania pracy ubezpieczonego u armatorów zagranicznych.

Sąd Okręgowy uznał, iż wnioskodawca, przedstawiając w/w zaświadczeni, w prawidłowy sposób wykazał okresy zatrudnienia w warunkach szczególnych. W jego sytuacji dostatecznym dowodem potwierdzającym okoliczność charakteru jego zatrudnienia było w/w zaświadczenie, które w ocenie Sądu powinno być uznane za tożsame z wymienionym w załączniku nr 1 poz. 23 powoływanej tutaj ustawy o emeryturach pomostowych. Nie ulega wątpliwości, iż praca na statku była oparta na zasadzie kontraktu, członek załogi statku był osobą podporządkowaną pracodawcy, miał ściśle wyznaczone obowiązki i regulowany czas pracy. Charakter takiego zatrudnienia nosił zatem wszystkie znamiona stosunku pracy i winien być zaliczony ubezpieczonemu jako okres składkowy, za który opłacono składki na ubezpieczenie społeczne.

Stosownie do treści art. 6 ust. 2 pkt d ustawy o emeryturach i rentach z FUS (t.j. Dz. U. 2009.153.1227 ze zm.) za okresy składkowe uznaje się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. okresy zatrudnienia obywateli polskich za granicą - u pracodawców zagranicznych, jeżeli w okresie pracy za granicą były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne w Polsce. Okresy te więc stanowią równorzędne okresy ubezpieczenia - okresy składkowe i brak jakichkolwiek podstaw do ich pomijania przy ustalaniu uprawnień do świadczenia emerytalnego czy rentowego.

W świetle powyższego, w szczególności biorąc pod uwagę świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach oraz zaświadczenie, w którym potwierdzono, że w okresie zatrudnienia u pracodawcy zagranicznego były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne zgodnie z obowiązującymi przepisami (oba wystawione przez (...) Sp. z o.o.), Sąd I instancji doszedł do przekonania, że brak jest podstaw do odmowy uznania spornego okresu także jako okresu, w którym ubezpieczony wykonywał pracę w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że Sąd Najwyższy w wielu orzeczeniach potwierdził, a wyrażone w nich stanowisko Sąd Okręgowy w pełni podzielił (por. m. in. wyrok z dnia 5.03.2003 r., II UK 196/02, opubl. w OSNP 2004/8/144; uchwałę składu siedmiu sędziów z dnia 13 lutego 2002 r., III ZP 30/01, opubl. w OSNAPIUS 2002 nr 10, poz. 243), że do wymaganego okresu pracy w szczególnych warunkach wlicza się okresy wykonywania za granicą u zagranicznych pracodawców prac wymienionych w stanowiących załącznik do rozporządzenia wykazach, jeżeli okresy te uznawane są za okresy składkowe w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1 lub art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. d ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Okresy wykonywania za granicą pracy w szczególnych warunkach nie są uwzględniane tylko wówczas, gdy wymienione przepisy nie dają podstawy do uznania tych okresów za okresy składkowe. Na uwadze mieć należy również treść wyroku z dnia

6 kwietnia 2007 r. w sprawie o sygnaturze akt: II UK 185/06, w którym Sąd Najwyższy stwierdził, że dla uznania okresu zatrudnienia wykonywanego przed wejściem w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych za okres składkowy w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 2 i art. 6 ust. 2 tej ustawy, nie jest wymagane wykazanie przez osobę ubiegającą się o emeryturę lub rentę opłacania przez pracodawcę składek na pracownicze ubezpieczenie społeczne.

Sąd Okręgowy wskazał, że przy rozważaniu uprawnień ubezpieczonego do emerytury pomostowej, należy zatem rozważyć, czy taka praca na statku spełnia warunki przewidziane w ustawie o emeryturach pomostowych.

W przepisie art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych wskazano, że prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy. Zgodnie zaś z ust. 3 tegoż przepisu prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy.

Sąd I instancji nie miał wątpliwości, iż ubezpieczony w spornym okresie wykonywał prace wymienione w załączniku nr 1 w pkt 23, w którym wskazano prace na statkach żeglugi morskiej. Z dokumentacji zgromadzonej w niniejszej sprawie niezbitnie wynika, że praca ubezpieczonego w spornych okresach odpowiada wymienionej w przywołanym załączniku. Tym samym Sąd uznał, iż ubezpieczony spełnił warunki do przyznania emerytury pomostowej, albowiem wykazał wymagany czas pracy w szczególnych warunkach, a pozostałe warunki także spełnił, co było niesporne.

Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy na mocy art. 477 (14) § 2 k.p.c. w związku z przywołanymi wyżej przepisami zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego i przyznał ubezpieczonemu J. R. prawo do emerytury pomostowej od dnia 1 listopada 2011 r.

Apelację od wyroku wywiódł pozwany organ rentowy, zarzucając:

1) naruszenie prawa materialnego - art. 49 ustawy z dnia 19.12.2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2008 roku Nr 237, poz. 1656) poprzez przyznanie J. R. prawa do emerytury pomostowej począwszy od dnia 01.11.2011 roku;

2) naruszenie prawa procesowego - art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, a w konsekwencji poczynienie błędnych ustaleń taktycznych co do przysługujących uprawnień do emerytury pomostowej.

Wskazując na powyższą podstawę apelacji pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku, tj. o oddalenie odwołania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

W uzasadnieniu apelacji skarżący podniósł, iż jego zdaniem brzmienie przepisu art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych jest jednoznaczne, a mianowicie za okresy przypadające przed dniem 01.01.2009 roku płatnik składek

jest zobowiązany do wystawienia zaświadczenia o okresach pracy w szczególnych warunkach, w rozumieniu art. 3 ust. 1 lub

3 ustawy o emeryturach pomostowych, zgodnie z którym wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 i 2 do ustawy o emeryturach pomostowych. Ustawa

o emeryturach pomostowych wyraźnie przy tym określa pojęcie pracownika i płatnika. Zgodnie art. 2 pkt 3 w/w ustawy pracownikiem jest ubezpieczony o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 oraz art. 8 ust. 1, 2a i ust. 6 pkt 2 ustawy z dnia 13.10.1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych osoba pozostająca w stosunku pracy, wykonująca prace w ramach umowy zlecenia, umowy agencyjnej, twórca, artysta. Natomiast zgodnie z art. 2 pkt 2 ustawy

o emeryturach pomostowych płatnik składek to pracodawca, o którym mowa w art. 4 pkt 2

lit. a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Zdaniem apelującego z powyższego wynika, że ubezpieczony nie był w spornych okresach pracownikiem w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych, natomiast (...) Sp. z o.o.

w W.nie może być uznana za płatnika składek - pracodawcę w rozumieniu ustawy

o emeryturach pomostowych. Tym samym brak jest możliwości zaliczenia do okresów pracy w warunkach szczególnych uprawniających do emerytury pomostowej okresów pracy polskiego marynarza u armatora zagranicznego, do którego został skierowany przez firmę (...) sp. z o.o.w W.nie będącą jego pracodawcą.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie. Nie zawiera bowiem zarzutów skutkujących koniecznością zmiany bądź uchylenia zaskarżonego wyroku.

Spór w przedmiotowej sprawie koncentrował się na kwestii spełniania przez J. R., wynikających z treści art. 49 pkt 1-3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2008 r. Nr 237, poz. 1656 ze zm.), przesłanek ustalenia mu prawa

do emerytury pomostowej, a w szczególności przesłanki posiadania na dzień wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych, tj. na dzień 1 stycznia 2009 r. okresu pracy w szczególnych warunkach wynoszącego co najmniej 15 lat.

We wskazanym powyżej zakresie Sąd Okręgowy przeprowadził stosowne postępowanie dowodowe, a w swych ustaleniach i wnioskach nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z przepisu art. 233 k.p.c., nie popełnił też uchybień w zakresie zarówno ustalonych faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej, które mogłyby uzasadnić ingerencję w treść zaskarżonego orzeczenia. W konsekwencji, Sąd odwoławczy oceniając jako kompletne i prawidłowe ustalenia faktyczne oraz rozważania prawne dokonane przez Sąd pierwszej instancji uznał je za własne, co oznacza, że zbędnym jest ich szczegółowe powtarzanie w uzasadnieniu wyroku Sądu odwoławczego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., sygn. I PKN 339/98, OSNAPiUS z 1999 r., z. 24, poz. 776).

W myśl przepisu art. 6 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, stosowanego

z mocy przepisu art. 28 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych (art. 117 ust. 1 ustawy

o emeryturach i rentach z FUS), okresami składkowymi są okresy ubezpieczenia. W myśl zaś ust. 2 art. 6 ustawy, stosowanego również z mocy przepisu art. 28 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych (art. 117 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS), za okresy składkowe uważa się również przypadające przed 15 listopada 1991 r. okresy opłacania składek

na ubezpieczenie społeczne (bądź okresy, za które nie było obowiązku opłacania składek)

na obszarze Państwa Polskiego w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy. Przepis pkt d ust. 2 art. 6 ustawy pozwala zaliczać do okresów składkowych okresy zatrudnienia obywateli polskich poza granicami kraju u innych pracodawców zagranicznych pod warunkiem opłacania składek na ubezpieczenie społeczne w Polsce.

Stosownie do przepisu § 6 ust. 2 uchwały Rady Ministrów nr 123 z dnia

3 września 1984 r. w sprawie zasad podejmowania pracy przez obywateli polskich za granicą u pracodawców zagranicznych (M.P. Nr 23, poz. 157 ze zm.), w brzmieniu obowiązującym od 28 listopada 1985 r., jednostka kierująca obywatela polskiego do pracy za granicą u pracodawcy zagranicznego obowiązana była przekazywać na konto ZUS miesięcznie kwotę w złotych odpowiadającą 28% średniej płacy z roku poprzedniego w gospodarce uspołecznionej, bez uwzględnienia płac w przemyśle wydobywczym, po to, aby zrefundować koszty świadczeń z ubezpieczenia społecznego (§ 6 ust. 2). Zgodnie z przepisem § 6 ust. 3 uchwały, jednostka kierująca obowiązana była potwierdzać okresy zatrudnienia za granicą, za które dokonała wpłat na rzecz ZUS – dla celów ubezpieczenia społecznego. Zasady ustalania wysokości i tryb przekazywania przez osobę kierowaną do pracy za granicą wpłat w walucie obcej na rzecz jednostki kierującej oraz sposobu wykorzystania tych wpłat, normowało zarządzenie Ministra Finansów z dnia 27.12.1984 r. (M.P. Nr 30, poz. 208 ze zm.), którego przepisy dotyczyły umów zawartych po wejściu w życie uchwały Rady Ministrów nr 123 (§ 5 ust. 1). Stosownie do przepisu § 4 pkt 3 zarządzenia, jednostka kierująca część kwot pochodzących ze środków wpłaconych przez obywatela pracującego za granicą, była zobowiązana wpłacić na rzecz ZUS z tytułu uprawnień do emerytur i rent.

W okresie od 31 grudnia 1989 r. do 1 grudnia 1991 r. obowiązek odprowadzania składki na ubezpieczenie społeczne na konto ZUS, przez jednostkę kierującą, za każdą osobę skierowaną do pracy za granicą u pracodawcy zagranicznego nakładał przepis art. 29 ustawy z dnia 29 grudnia 1989 r. o zatrudnianiu (Dz. U. Nr 75, poz. 446), a zgodnie z art. 28 ust. 1 tej ustawy, okres zatrudnienia obywateli polskich za granicą na podstawie umów zawartych z nimi przez te jednostki, jest traktowany jak okres zatrudnienia w Polsce w zakresie uprawnień pracowniczych oraz w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, o ubezpieczeniu społecznym i rodzinnym (..).

Od 1 grudnia 1991 r. okres zatrudnienia obywateli polskich za granicą na podstawie umów zawartych przez upoważnione jednostki kierujące z obywatelami polskimi, kierowanymi przez te jednostki do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych, jest traktowany jako okres zatrudnienia w Polsce w zakresie uprawnień pracowniczych oraz w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, o ubezpieczeniu społecznym i rodzinnym oraz świadczeniach pieniężnych z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, pod warunkiem opłacania składek na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej (art. 44 ustawy z dnia 16 października 1991 r. o zatrudnieniu i bezrobociu, Dz.U.1991.106.457).

Zgodnie z poglądem wyrażonym w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2010 r. (II UK 328/2009, Lex Polonica nr 2444470) oraz z dnia 1 czerwca 2010 r. (II UK 5/2010, Lex nr 589882), okresy wykonywania pracy za granicą w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na podstawie umów o pracę zawartych bezpośrednio z pracodawcami zagranicznymi mogą być uznane za okresy zatrudnienia w rozumieniu art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy o emeryturach i rentach, pod warunkiem opłacenia składek w Polsce również ubezpieczenia emerytalne i rentowe (art. 6 ust. 1 i 2 tej ustawy w związku z art. 7 pkt 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), chyba że na podstawie umów o zatrudnieniu lub umów międzynarodowych pracownik został objęty ubezpieczeniem w trybie i na zasadach obowiązujących w państwie zatrudnienia lub określonych w umowach międzynarodowych (np. obowiązkiem podlegania ubezpieczeniu właściwemu dla pracowników pracodawcy zagranicznego w jego siedzibie za granicą lub w innym miejscu prowadzenia przezeń działalności). Stanowi to kontynuację linii orzeczniczej, że okresy zatrudnienia obywateli polskich za granicą wliczane są do okresów ubezpieczenia społecznego w Polsce pod warunkiem opłacenia składki w polskim organie ubezpieczeń społecznych, chyba że ustawa lub ratyfikowana umowa międzynarodowa stanowi inaczej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 2001 r., II UKN 500/2000, OSNP 2003/10, poz.

258), oraz że do okresu pracy w szczególnych warunkach wlicza się okresy wykonywania za granicą u zagranicznych pracodawców prac wymienionych

w wykazach stanowiących załączniki do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego, jeżeli są one uznane za okresy składkowe (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2003 r., II UK 196/2002, OSNP 2004/8, poz. 144).

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny zwraca uwagę, że w aktach organu rentowego znajduje się zaświadczenie o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach wydane przez (...) Sp. z o.o. w W. (k. 7 plik II akt ZUS), w którym -

powołując się na poz. 4 działu VIII wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych

w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43

ze zm.), pkt 1 poz. 4 działu VIII wykazu A, stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 24 Ministra – Kierownika Urzędu Gospodarki Morskiej z dnia 15 sierpnia 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu gospodarki morskiej, jak również pkt 23 załącznika Nr 1 do ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych - stwierdzono, że J. R. w okresach: od 10 kwietnia 1987 r. do 19 marca 1988 r., od 1 czerwca 1988 r. do 6 grudnia 1988 r. oraz od 20 stycznia 1989 r. do 12 lipca 1989 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał na statkach morskich w żegludze międzynarodowej i w polskim ratownictwie okrętowym jako pracownik wpisany na listę członków załogi tych statków na stanowisku elektryka.

Z zaświadczenia z dnia 11 stycznia 2000 r. wystawionego przez (...) Sp. z o.o. w W. (k. 8 plik II akt ZUS) wynika natomiast, iż (...) Sp. z o.o.

w w/w okresach uiszczała za J. R. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składki na ubezpieczenie społeczne na zasadach i w wysokości określonej obowiązującymi

w tym zakresie przepisami.

Podkreślenia wymaga, że zarówno zaświadczenie o okresach pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, o którym mowa w art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych, jak również zaświadczenie potwierdzające opłacenie składek nie są dokumentami urzędowymi w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., gdyż podmiot wydający te zaświadczenia nie jest organem państwowym, ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. Tylko dokumenty wystawione przez te organy stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Natomiast przedmiotowe zaświadczenia

w postępowaniu sądowym traktować należy, jako dokumenty prywatne w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowią dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (por. wyrok SN z dnia 16 czerwca 2009 r., I UK 24/09, LEX nr 518067).

Tym samym treść omawianych zaświadczeń podlega weryfikacji zarówno w toku postępowania administracyjnego przed organem rentowym, jak i w toku postępowania sądowego przed sądami ubezpieczeń społecznych.

Sąd nie podzielił argumentacji pozwanego, że tylko pracodawca może stwierdzić

w stosownym świadectwie pracy okres zatrudnienia w szczególnych warunkach.

O ile w postępowaniu przed organem rentowym zastosowanie mają przepisy kodeksu postępowania administracyjnego i reguły zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia

7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r. nr 8 poz. 43 ze zm.), określające dokumenty, które mogą stanowić podstawę do przyznania prawa do świadczenia,

to w postępowaniu przed sądem ograniczeń dowodowych nie ma. Przy niespornym okresie zatrudnienia, okres pracy w szczególnych warunkach może być udowodniony w inny sposób. Dowodem może być m.in. zaświadczenie wystawione przez pośrednika, jakim niewątpliwie była (...) Sp. z o.o. Zaświadczenie odzwierciedla w sposób nie budzący wątpliwości przebieg zatrudnienia ubezpieczonego. Nadto, wiarygodności tegoż zaświadczenia pozwany organ rentowy nie podważył, co więcej, na jego podstawie okresy wymienione w zaświadczeniu uwzględnił w ogólnym stażu pracy jako składkowe.

W ocenie Sądu Apelacyjnego bez znaczenia dla oceny prawa wnioskodawcy do emerytury pomostowej pozostaje okoliczność, że (...) Sp. z o.o. w W. nie można uznać za podmiot uprawniony do wystawienia zaświadczenia, o jakim mowa w art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych. Zaświadczenie to służy jednostce organizacyjnej ZUS do ustalenia faktów ubezpieczeniowych – okresów pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze przypadających przed dniem 1 stycznia 2009 r. Takie zaświadczenie stanowi jedynie domniemanie i podstawę do przyjęcia, że okres pracy w nim podany jest okresem pracy w warunkach lub o szczególnym charakterze, przy czym – jak wskazano wyżej – nie stanowi wyłącznej i przesądzającej o powstaniu i realizacji uprawnień do świadczeń – podstawy oceny tych praw.

Dla samego zaś uzyskania uprawnienia do emerytury pomostowej istotne znaczenie ma fakt wykazania pracy w warunkach szczególnych, a nie to, czy zaświadczenie o pracy w takich warunkach wystawił płatnik składek będący pracodawcą w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz .U. Nr 237, poz.1656 ze zm.). Skoro bezspornym jest fakt, że wnioskodawca w niezaliczonych przez organ rentowy okresach wykonywał pracę na statkach żegluga morskiej, a takie prace kwalifikowane są jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów ustawy (poz. 23 załącznika nr 1), to słusznym było dokonane przez Sąd Okręgowy ustalenie, że wnioskodawca spełnia warunki do uzyskania prawa do emerytury pomostowej określone w art. 49 ustawy.

W rozpoznawanej sprawie organ rentowy poza zakwestionowaniem podmiotu, który wydał zaświadczenie o okresach pracy w szczególnych warunkach przypadających przed dniem 1 stycznia 2009 r. nie zarzucił, że praca wykonywana przez stronę w spornych okresach, nie była pracą w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych.

Sąd Apelacyjny zwraca w tym miejscu uwagę na sygnalizowaną już powyżej wewnętrzną niespójność w stanowisku organu rentowego, który z jednej strony kwestionował uznanie okresów zatrudnienia ubezpieczonego za granicą za równorzędne z okresami zatrudnienia w Polsce pod względem możliwości korzystania z uprawnień przewidzianych w przepisach ustawy o emeryturach pomostowych, a z drugiej strony, jak wynika z treści karty przebiegu zatrudnienia (k. 20 tom II akt ZUS), zaliczył te okresy do ogólnego stażu pracy jako okresy składkowe.

Ubezpieczony wykonywał w spornych okresach pracę na stanowisku elektryka na statkach morskich w żegludze międzynarodowej i w polskim ratownictwie okrętowym, a zatem świadczył pracę w szczególnych warunkach, o której mowa w poz. 23 „Prace na statkach żegluga morskiej” wykazu prac w szczególnych warunkach, stanowiącego załącznik nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych. W konsekwencji pracę tę uznać należy za pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych. Za sporne okresy zostały odprowadzone przez jednostkę kierującą w kraju, zgodnie z obowiązującymi wówczas (a powołanymi wyżej) przepisami, składki na zaopatrzenie emerytalne ubezpieczonego, co nie było w toku procesu kwestionowane. Oczywistym jest również, z uwagi na specyfikę pracy na morzu, że skarżący wykonywał ją stale i w ramach pełnego etatu (odizolowane miejsce pracy, a zarazem miejsce pobytu). Ubezpieczony spełnił zatem przesłankę posiadania na dzień wejścia w życie ustawy 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych. Po doliczeniu do wymaganego okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze spornych okresów zatrudnienia wnioskodawcy u pracodawców zagranicznych, łączny okres pracy wnioskodawcy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, na dzień 1 stycznia 2009 r. przekracza bowiem wymagany ustawowo okres 15 lat.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. orzekł,

jak w sentencji.